

Nr 1026

Av fru Nilsson och herr Gustavsson i Alvesta, om frivillig tilläggs-
sjukpenning vid barnsbörd, m. m.

(Lika lydande med motion nr 869 i Första kammaren)

Enligt lagen om allmän försäkring utgår tilläggsjukpenning till kvinnlig försäkrad, som i anledning av barnsbörd avhåller sig från förvärvsarbete och som omedelbart före nedkomsten eller den beräknade tiden därför under minst 270 dagar i följd varit placerad i sjukpenningklass tre eller högre. Till både förvärvsarbetande kvinnor och hemmafruar utgår vid barnsbörd moderskapspenning med 1 080 kronor. En hemarbetande kvinna eller en kvinna arbetande i familjens eget företag har möjlighet att teckna frivillig tilläggsjukpenningförsäkring. Tilläggsjukpenningen utgår emellertid inte vid barnsbörd för dem som är med i den frivilliga försäkringen. Denna skillnad i förmån mellan dem som är med i den obligatoriska försäkringen och dem som har en frivillig försäkring förefaller oss omotiverad. Den frivilliga försäkringen borde omfatta samma förmåner som den obligatoriska. Syftet med den frivilliga tilläggsjukpenningen för hemarbetande husmödrar eller i familjens eget företag arbetande är att ge ekonomisk ersättning vid tillfällen då deras arbetsinsatser uteblir på grund av sjukdom. Dessa kvinnor får vid barnsbörd vidkännas ett liknande inkomstbortfall som den förvärvsarbetande kvinnan även om det inte på samma sätt som beträffande den förvärvsarbetande kan mätas i pengar.

Vi är medvetna om de svårigheter som skulle följa av rätt till frivilligt tecknad tilläggsjukpenning under de 180 dagar som moderskapspenningen är hänförlig till. Med hänsyn till numera förekommande familjeplanering skulle möjligheten stå öppen att vid en lämplig tidpunkt före ett planerat havandeskap teckna försäkring för tilläggsjukpenning för att komma i åtnjutande av tillägg till moderskapspenningen. Den belastning som ett sådant utnyttjande skulle lägga på den frivilliga tilläggsjukpenningförsäkringen kunde medföra att den frivilliga försäkringen bleve förenad med stora kostnader.

Dessa svårigheter får inte vara avgörande för vår inställning till hemmafruarnas och jämförbara gruppers rätt att erhålla samma ekonomiska ersättning som förvärvsarbetande kvinnor vid inkomstbortfall i samband

med barnsbörd. Hur de redovisade svårigheterna skall övervinnas bör bli föremål för skyndsamt utredning.

För att inte kostnaden för tilläggssjukpenning vid nedkomst helt skall belasta det relativt begränsade försäkringskollektiv, som de frivilligt försäkrade utgör, bör försäkringskassorna erhålla statsbidrag med 50 % av utgifterna för tilläggssjukpenning vid nedkomst. För att inte förmånen skall utnyttjas genom tillfälligt tecknande av frivillig försäkring bör föreskrivas att den försäkrade skall ha varit försäkrad för tilläggssjukpenning under en oavbruten tid av ett och ett halvt år före nedkomsten eller från den tidpunkt då möjlighet förelåg för henne att vara försäkrad för tilläggssjukpenning, övergångsvis dock från den tidpunkt då här berörda bestämmelser träder i kraft. Dessa frågor har tidigare behandlats i riksdagen. Man har hittills ryggt tillbaka för de svårigheter som är förbundna med finansieringen och för riskerna för missbruk av möjligheterna till tilläggssjukpenning i samband med nedkomst för frivilligt försäkrade. Vi anser tiden vara kommen att, trots svårigheterna, ge hemarbetande kvinnor och i eget företag arbetande samma möjligheter som förvärvsarbetande att få ersättning för inkomstbortfall i samband med barnsbörd.

I detta sammanhang vill vi också aktualisera frågan om grundsjukpenningens storlek. Sedan 1 januari 1966 är grundsjukpenningen 6 kr. Även om vi är medvetna om de problem som är förenade med en kraftig höjning av grundsjukpenningen, finner vi det angeläget att en översyn sker av grundsjukpenningens storlek. Sedan föregående höjning har en relativt kraftig penningvärdeförsämring ägt rum. En höjning av nivån skulle framför allt medföra en förbättring för hemmafruarna. I samband med översynen bör också prövas möjligheten att höja maximigränsen för den frivilliga tilläggssjukpenningen. Frågan om en höjning av statsbidragsandelen för att möjliggöra detta bör prövas.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om

1. utredning av frågan om frivillig tilläggssjukpenning vid nedkomst för hemarbetande kvinnor och kvinnor arbetande i familjens eget företag i enlighet med vad i motionen anförts; samt

2. utredning angående en höjning av grundsjukpenningen och tilläggssjukpenningen, varvid frågan om en höjning av den statliga bidragsandelen bör prövas.

Stockholm den 28 januari 1970

Anna-Lisa Nilsson (cp)

Rune Gustavsson (cp)

i Alvesta